Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

TER BESLISSING

Datum
23 januari 2024

Onze referentie
IENW/BSK-2024/7148

Opgesteld door
Bestuurskern
Dir Duurzame Leefomg & Circ Economie
Circulaire Economie

Beslistermijn
07-02-2024

Bijlage(n)
5

Aan Staatssecretaris

nota

Plastic Pacts

Aanleiding

- De Tweede Kamer wordt ieder voorjaar geïnformeerd over de voortgang van het Plastic Pact NL (hierna PP NL).
- Van deze gelegenheid wordt gebruik gemaakt de TK te informeren over het stoppen van het PP NL en het Europees Plastic Pact en om een onderzoek naar de aanwezigheid van plastic in brandbaar afval voor afvalverbrandingsinstallaties (AVI's) te delen.

Geadviseerd besluit

We adviseren u akkoord te gaan met verzending van bijgevoegde Kamerbrief en de bijlagen.

Het is gewenst om de brief uiterlijk woensdag 7 februari naar de TK te sturen, ruim op tijd voor het Commissiedebat CE op donderdag 15 februari**.**

Kernpunten

<u>Beëindiging PP NL en Europees Plastic Pact</u>

- Het Plastic Pact NL is gestopt per 1 januari 2024. In het voorjaar van 2024 zal er nog een waardige afsluiting in de vorm van een slotbijeenkomst zijn. In het stafoverleg van 20 december 2023 is dit met u besproken. De ondertekenaars zijn hier op 22 december 2023 over geïnformeerd.
- Het Europees Plastic Pact is sinds 15 september 2023 niet meer operationeel. Hiertoe hebben de leden van het Pact, waaronder Nederland, besloten.
- Het landschap voor duurzaam plastic-beleid is sinds oprichting van de Pacts in respectievelijk 2019 en 2020 veranderd. Waar eerst nauwelijks sprake was van regelgeving voor duurzaam plastic-gebruik, is die nu volop in ontwikkeling, zowel nationaal, Europees als internationaal. Dat maakt dat de impact van het stoppen van beide Pacts beperkt is.
- Er zijn daarnaast ook steeds meer andere initiatieven op het gebied van circulair plastic (verpakkingen) waar Plastic Pact NL ondertekenaars bij zijn betrokken. Voorbeelden zijn het Fieldlab Circular Packaging, Brancheverduurzamingsplan Duurzame en Recyclebare Voedselverpakkingen 2025 en het programma Circular Plastics NL. Via deze initiatieven kunnen partijen blijven werken aan de verduurzaming van de plastic verpakkingsketen.

Monitor Plastic Pact NL 2022

- Jaarlijks vindt monitoring plaats om de voortgang op de vier hoofd-doelstellingen van het PP NL te meten. Het gaat om de vier doelen voor eenmalige plastic producten en verpakkingen voor 2025.
- Doelstelling 1: Waar mogelijk en zinvol herbruikbaar, maar in ieder geval 100% recyclebaar: stijgende lijn.
- Doelstelling 2: minder plastic gebruiken (minimaal 20% reductie): negatieve ontwikkeling t.o.v. 2021.
- Doelstelling 3: meer en beter recyclen (minimaal 70% hoogwaardig gerecycled): resultaten blijven achter en lastig haalbare doelstelling voor 2025.
- Doelstelling 4: meer gerecycled plastic inzetten: (minimaal 35% recyclaat): constant.
- De tegengestelde ontwikkelingen op doelstellingen 1 en 2 kunnen met elkaar verband houden. Inzet op recyclebare verpakkingen kan betekenen dat een verpakking die eerst deels uit plastic bestond nu geheel van plastic wordt gemaakt. Daardoor stijgt dan het plastic gebruik. We kennen hiervan verschillende voorbeelden, maar kunnen geen keten-brede conclusies trekken.
- Het ministerie van IenW is een van de ondertekenaars en heeft één indicator om over te rapporteren. Het gaat om het terugdringen van het gebruik van eenmalige plastic producten en verpakkingen in de catering in de gebouwen van het ministerie van IenW. Er is wanneer 2022 vergeleken wordt met de jaren voor corona (2018 en 2019) een dalende trend zichtbaar voor ingekochte eenmalige plastic producten en plastic afval. Dit komt met name door het toenemend aanbod herbruikbare voedselverpakkingen.

Rapport 'Evaluatie aanwezigheid kunststoffen in brandbaar afval voor AVI's'

- Vorig jaar (2023) is Royal Haskoning DHV gevraagd onderzoek te verrichten naar de beleidsmatige handelingsruimte om de hoeveelheid plastic die verbrand wordt te verlagen.
- In essentie zijn de aanbevelingen aan het nieuwe kabinet. U beschrijft in de Kamerbrief wel wat al in gang is gezet en welke andere maatregelen worden onderzocht.
- Een aantal van de aanbevolen maatregelen door Royal Haskoning DHV wordt al door het ministerie opgepakt. Zo wordt er toegewerkt naar een nationale circulaire plasticnorm. Daarnaast wordt gewerkt aan het invoeren van UPV-regelingen voor vistuig en luiers zoals aangekondigd in het NPCE. Ook bestaan er recyclingdoelstellingen per type materiaal in regelgeving voor verpakkingen. Tot slot, beter scheiden van afvalstoffen maakt onderdeel uit van de inzet in het NPCE om te voorkomen dat recyclebare materialen worden verbrand. De aanbevolen maatregel om het nascheiden van onvoldoende/ onjuist gescheiden plastichoudende afvalstoffen te verplichten, wordt verder onderzocht.
- Een volledig overzicht van de potentiële maatregelen en een IenW appreciatie vindt u in de bijlage 1 van deze nota, 'Overzicht van potentiële maatregelen met potentiële reductie van verbrand plastic en IenW appreciatie'.

Krachtenveld

De ondertekenaars van het PP NL zijn op 22 december 2023 geïnformeerd over de beëindiging van het Pact. Dit heeft een reactie per e-mail van Coca Cola opgeleverd waarin werd aangegeven dat de verandering van het landschap voor duurzaam plasticgebruik wordt herkend.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Datum
23 januari 2024

Onze referentie
IENW/BSK-2024/7148

Opgesteld door
Bestuurskern
Dir Duurzame Leefomg & Circ Economie
Circulaire Economie

Aan
Staatssecretaris

Bijlage(n)
5

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Kamerbrief ter ondertekening	
2	Onderliggende beslisnota d.d. 20 juni 2023	
3	Bijlage 1 bij Kamerbrief: Monitorrapportage Plastic Pact NL – Meer met minder plastic. Monitoring 2022	Het monitorrapport over het Plastic Pact NL in 2022
4	Bijlage 2 bij Kamerbrief: Brief reactie voortgangscommissie op concepteindrapport aan stuurgroep Plastic Pact NL	De voortgangscommissie ziet toe op het uitvoeren van de afspraken en de effecten van het Pact. Dit is de reactie op de monitor.
5	Bijlage 3 bij Kamerbrief: Rapport Evaluatie aanwezigheid kunststoffen in brandbaar afval voor AVI's	Het in de Kamerbrief aangehaalde rapport met 10 beleidsaanbevelingen

Leeswijzer bij onderliggende beslisnota

Datum	Naam beslisnota	Toelichting
20 juni 2023	Beslisnota I&W en Plastic Pact NL	Akkoord gaan met het nader verkennen van het scenario dat de activiteiten/programma's van het Plastic Pact NL bij het Afvalfonds Verpakkingen worden onder gebracht.

Bijlage 1 Overzicht van potentiële maatregelen met potentiële reductie van verbrand plastic en IenW appreciatie.

Potentiële maatregel	**Potentiële reductie verbrand plastic**	**IenW appreciatie**
Generiek		
• Intensiveren controle, feedbackmechanisme, handhaving en sanctionering van de scheidingsregels.	Groot	Primair de taak van de bevoegde gezagen (gemeenten & provincies)
• Verplicht nascheiden van onvoldoende/onjuist gescheiden plastichoudende afvalstoffen.	Groot	Volgend kabinet
• In UPV-regelingen recyclingdoelstellingen per type materiaal eisen.	Groot	Is bij verpakkingen al de huidige praktijk. Ligt bij volgend kabinet voor andere UPV's.
• Verplichten van minimumstandaard na te scheiden materialen voor nieuwe nascheidingsinstallaties.	Gemiddeld	Volgend kabinet
• Daadwerkelijk invoeren van aangekondigde nationale circulaire plastic norm.	Groot	Huidig en volgend kabinet
• Intensiveren van educatie en communicatie rondom afvalscheiding.	Beperkt	Communicatie gebeurt voornamelijk vanuit gemeenten
Gemengd bouw- en sloopafval		
• Via het Bouwbesluit het sorteren van kunststoffen uit bouw- en sloopafval verplichten.	Gemiddeld	Volgend kabinet
Verpakkingen		
• De infrastructuur van inzamelpunten voor statiegeldflesjes uitbreiden, waarbij consumenten statiegeld ontvangen.	Gemiddeld	Aan Afvalfonds
• De recyclecheck van het KIDV overeen laten komen met de verwerkingspraktijk.	Beperkt	Aan Afvalfonds
Overig		
• Invoeren van UPV-regeling voor vistuig en luierafval.	Groot	Onderdeel NPCE, wordt aan gewerkt

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Voorkom gezichtsverlies van het Plastic Pact NL

TER BESLISSING

Datum
20 juni 2023

Onze referentie
IENW/BSK-2023/169110

Opgesteld door
Bestuurskern
Dir Duurzame Leefomg & Circ Economie
Circulaire Economie

Beslistermijn
27-06-2023

Aan Staatssecretaris

nota IenW en Plastic Pact NL

Aanleiding

Vorige week zijn in de DGMI-staf Stas de recente ontwikkelingen bij het Plastic Pact NL besproken. Dit proces is inmiddels in een stroomversnelling gekomen. Het scenario dat nu nader wordt verkend, is dat activiteiten/programma's van het Plastic Pact NL door het Afvalfonds worden overgenomen. Dit heeft gevolgen voor de rol van IenW als bestuurder, ondertekenaar en mede-initiatiefnemer van het Plastic Pact NL.

Gezien de snelheid van de processen vragen we u zo spoedig mogelijk hierop uw richting aan te geven zodat de verkenning voortvarend verder kan.

Geadviseerd besluit

We adviseren u akkoord te gaan met het nader verkennen van het scenario dat de activiteiten/programma's van het Plastic Pact NL door het Afvalfonds Verpakkingen worden overgenomen. Dit houdt in dat:

- stuurgroepleden in gesprek gaan met het Afvalfonds om dit verder te verkennen;
- intern de juridische gevolgen van dit scenario voor het Pact en IenW in kaart worden gebracht;
- intern de juridische en financiële gevolgen voor de communicatie, monitoring en coördinatie (operationeel directeur en secretariaat) van het Pact, door IenW gefaciliteerd, in kaart worden gebracht;
- communicatie naar leden en externe partijen over dit verkenningsproces wordt gefaciliteerd.

NB: in dit scenario kan IenW geen formele rol meer spelen bij het Plastic Pact NL. Dat betekent dat I&W haar deelname aan het Pact dan opzegt. Omdat veel bepalingen over I&W gaan in het Pact, betekent dit dat het Pact moet worden ontbonden. Het is dan aan de andere partijen om met elkaar afspraken te maken.

Kernpunten

<u>Plastic Pact NL</u>

- Doel: koplopers in plastic keten verbinden om voortouw te nemen in transitie naar circulair plastic (verpakkingen), vooruitlopend op wetgeving.
- Looptijd 2019 t/m 2025.

- Momenteel 114 leden: plastic producerende en toepassende partijen en overige partijen (bijv. banken, ngo's en kennisinstellingen).
- Vier doelstellingen voor 2025 waarop jaarlijks gemonitord wordt. Op drie doelstellingen is een stijgende lijn te zien ten opzichte van 2019. Twee doelstellingen zijn lastig haalbaar.
- IenW faciliteert secretariaat, monitoring en communicatie, operationeel directeur en werkgroepen/projecten (tot 2024).
- IenW heeft één indicator als departement om over te rapporteren: terugdringen van het gebruik van eenmalige plastic producten en verpakkingen in de catering in de gebouwen van het ministerie van IenW.

<u>Verkenning scenario overname programma's PP NL door Afvalfonds</u>

- Door de complexiteit van een contributiemodel en fondsaanvragen met ook een rol van IenW in het Pact zijn ontwikkelingen in een stroomversnelling gekomen.
- De verkenning van het contributiemodel werd ingegeven door de constateringen van de stuurgroep in 2021/2022 dat:
    - er versnelling en opschaling nodig is om de doelen te halen;
    - de uitvoering van toegezegde acties van ondertekenaars achterblijft;
    - er omvangrijke programma's ipv kleine projecten en pilots nodig zijn om echt systeemverandering te starten;
    - het opzetten van grotere programma's kostbaar is (enkele miljoenen euro's) en IenW vanaf 2024 alleen de basis kan financieren (secretariaat, monitoring en communicatie).
- De stuurgroep zet nog steeds in op die versnelling om de doelen te kunnen halen. Voor het aantrekken van financiële middelen daarvoor is nu echter een andere insteek voor de organisatorische vormgeving nodig. Vergaande samenwerking of overname van het Plastic Pact NL door Afvalfonds ziet de stuurgroep als een wenselijke optie om nader te verkennen.
- Het Afvalfonds heeft recent een Plastic Wijzer gelanceerd waar veel raakvlakken in zitten met het Pact. Binnen het Pact is kennis en expertise van koplopers uit de gehele plastic keten aanwezig. Het Afvalfonds zou deze kennis kunnen samenbrengen om doelmatigheid in beleid en de inzet op de transitie naar circulair plastic te vergroten.
- Het Afvalfonds is door enkele stuurgroepleden gepolst hoe zij tegen dit scenario aankijken en hun reactie is positief.
- Het verder verkennen van dit scenario betekent een andere rol voor IenW. IenW heeft een controlerende taak voor het Afvalfonds Verpakkingen en kan daarom geen rol spelen in de constructie die nu verkend wordt.
- In het onderzochte voorstel nemen de betrokken partijen in het Pact verantwoordelijkheid voor het borgen van de verdere uitvoering van de Plastic Pact NL activiteiten.
- De operationeel directeur van het Pact is benaderd met de vraag of zij deze verkenning kan coördineren. Zij heeft aangegeven dit te willen oppakken.
- Mocht de verkenning uitmonden in een concreet voorstel dan dient dit voorstel met alle ondertekenaars te worden gedeeld en te worden besproken.

- Veel acties uit het huidige Pact zijn verbonden aan IenW. Een vergaande samenwerking of overname door Afvalfonds brengt een nieuwe partij in het spel.
- Daarom dient de komende tijd intern in kaart te worden gebracht wat de juridische en financiële gevolgen van dit scenario zijn voor het Pact, voor IenW en voor activiteiten waaronder de communicatie, monitoring en coördinatie.

Krachtenveld
In de stuurgroep van het Plastic Pact NL - waarin de verschillende ondertekenaars vertegenwoordigd zijn - is er veel draagvlak voor het verkennen van het scenario. Zij zien dat wat samen gestart is en versnelling nodig heeft, naar het nu lijkt, het beste op een andere manier voort kan gaan.

Voor de verkenning van het scenario is het oog hebben voor de ondertekenaars die nu niet een band hebben met het Afvalfonds of die daar kritisch op zijn als aandachtspunt benoemd.

Toelichting

Politieke context
De laatste 3 commissiedebatten zijn er geen vragen of moties over het Plastic Pact NL geweest. Mocht het scenario daadwerkelijk worden uitgevoerd, dan zal de Tweede Kamer hierover geïnformeerd worden met een Kamerbrief.

Communicatie
Communicatie naar de ondertekenaars over de verkenning van het scenario en het voorstel dat daar mogelijk uit volgt zal worden voorbereid en uitgevoerd door het vaste communicatiebureau voor het Plastic Pact NL. Dit zal gebeuren in afstemming met uw woordvoerder.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden
Niet van toepassing.